

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1998/2020
13.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ружица Дугошија, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., ради измене одлуке о поверавању малолетне деце и издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 404/19 од 29.07.2019. године, у седници одржаној 13.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 404/19 од 29.07.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани П2 92/18 од 03.04.2019. године, ставом првим изреке, малолетно дете странака син ВВ, рођен ... године поверен је оцу АА на самостално вршење родитељског права, тако да ће отац самостално вршити родитељско право над малолетним ГГ, рођеним ... године и малолетним ВВ рођеним ... године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена ББ као мајка да на име свог дела доприноса за издржавање малолетне деце синова ГГ и ВВ плаћа месечни износ од по 5.000,00 динара за свако дете, укупан месечни износ 10.000,00 динара за оба детета почев од 26.03.2018. године, док за то постоје законски услови од првог до петог у месецу за текући месец законском заступнику малолетне деце оцу АА из Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца изнад досуђеног износа од по 5.000,00 динара месечно на име издржавања сваког детета, па до траженог износа од 12.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа између мајке и малолетне деце на начин одређен у том делу изреке. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 404/19 од 29.07.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем, четвртном и петом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП-а, јер је другостепени суд правилно применио све одредбе овог закона и за своју одлуку дао правилне, јасне и непротивречне разлоге о свим битним чињеницама. Супротно тврдњи ревидента ревизијски суд сматра да је другостепени суд оценио све жалбене наводе који су од значаја за пресуђење ове парнице.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су разведени супружници, имају двоје малолетне деце сина ГГ (рођен ... године) и ВВ (рођен ... године). Њихова заједница живота престала је 02.03.2016. године, после вербалне свађе парничних странака, када се тужена одселила из куће са малолетним ВВ (који се након неколико месеци вратио код оца). Брак парничних странака је разведен пресудом од 05.12.2016. године, којом је старији син ГГ поверен на самостално вршење родитељског права тужиоцу – оцу, а ВВ туженој - мајци и одлучено је да ће сваки од родитеља издржавати оно дете над којим врши родитељско право. Тужилац са децом живи у кући површине 350м² која се води као власништво тужене, а која представља заједничку тековину парничних странака. Мал. ГГ и ВВ редовно одржавају личне односе са мајком по међусобном договору. Тужена је засновала ванбрачну заједницу са ДД из ... (који се бави израдом ...) са којим је добила дете које је старости ... месеци. Странке су у току брачне заједнице стекле викендицу на ... која је у притежању тужиоца као и два аутомобила која такође користи тужилац. Тужилац је у време доношења првостепене пресуде био запослен у фирми „...“ д.о.о. где је по његовим наводима остваривао зараду у месечном износу од 30.000,00 динара, док је тужена за време породилског одсуства које је користила до почетка године, примала накнаду у висини минималне зараде у износу од по 24.000,00 динара. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад општине ... од 16.08.2018. године, нема сметњи да се уважи жеља деце да буду поверена оцу на даље самостално вршење родитељског права, односно да се и мал. ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права, а да начин њиховог виђања са мајком остане како су то до тада чинили, сваког викенда почев од петка од 18,00 часова до недеље до 18,00 часова, пола летњег и пола зимског распуста и предложио да се на тај начин изврши измена претходне пресуде. Потребе малолетне деце суд је проценио на износ од по 30.000,00 динара по детету.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови полазећи од потребе малолетне деце, као и могућности дужника издржавања – мајке, закључили да је мајка у могућности да у фиксном месечном новчаном износу од 10.000,00 динара (по 5.000,00 динара за сваког) доприноси издржавању својих синова, на основу чланова 160. и 162. Породичног закона, имајући у виду све околности од значаја за одређивање издржавања и чињенице да она има обавезу да издржава још једно мал. дете и да је тренутно незапослена. Правилно је регулисан начин одржавања личних односа малолетних синова са мајком као са родитељем са којим не живе, на основу мишљења предложеног од стране органа старатељства, у смислу чланова 61. и 78. став 3. Породичног закона.

Родитељи солидарно одговарају за издржавање деце, а солидарност родитеља као дужника према детету као повериоцу заснована је на одредбама чл. 73. и 154. ПЗ. Тужена је у обавези да доприности издржавању деце сагласно одредбама чл. 154. став 1, 160, 161, 162. и 266. став 1. ПЗ. Супротно наводима ревизије тужиоца, начин и трајање издржавања правилно су утврђени према критеријумима за одређивање издржавања из чл. 160.-163. ПЗ. Правилно су утврђене потребе заједничке деце (на основу саслушања тужиоца и тужене у својству парничних странака и писаних доказа у спису), а које су условљене њиховим узрастом и за њих уобичајеним потребама (исхрана, становање, хигијена, одевање, здравствена заштита, разонода), као и могућности дужника издржавања-тужене које су условљене њеним приходима, могућностима за стицање зараде и њеним годинама живота, радном способношћу, при чему је суд имао у виду постојање обавезе законског издржавања још једног мал. детета (старости ... месеци) и одредбу члана 162. став 3. истог закона. Посебно имајући у виду да је тужена незапослена и да је целокупну заједничку тековину стечену са тужиоцем (кућу од 350 м², викендицу на ... и путничке аутомобиле) оставила да користи тужилац уз навод да то користе њена деца, омогућивши тужиоцу да кроз заједничку тековину стиче одређена средства. Стога су неосновани наводи ревизије тужиоца да се суд није водио рачуна о најбољем интересу мал. деце и да је погрешно закључио да тужена нема могућности да учествује у издржавању своје мал. деце износом већим од по 5.000,00 динара месечно за сваког.

Неосновани су наводи у ревизији тужиоца да суд није правилно утврдио материјалне могућности тужене. Иако у поступку у вези са породичним односима суд може утврђивати чињенице и када оне нису међу странкама спорне, а може и самостално истраживати чињенице које ниједна странка није изнела у смислу истражног начела прописаног чланом 205. ПЗ, странке нису лишене дужности из чл. 7. став 2, 228. и 229. ЗПП да изнесу чињенице и приложе и предложе доказе на којима заснивају свој захтев или којима оспоравају наводе и доказе противника. Имајући у виду доказе изведене у првостепеном поступку овај суд сматра да су на бази утврђених чињеница које су резултат правилне оцене изведених доказа, нижестепени судови правилно утврдили да тужена, сходно свом имовном стању и животном стандарду, није у могућности да доприности издржавању мал. деце у већем износу од досуђеног. Висина издржавања се може и смањити и повећати према члану 164. Породичног закона, ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука. Из ових разлога Врховни касациони суд сматра да нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права због одбијања захтева тужиоца за допринос тужене у издржавању мал. ПГ и ВВ у износу од преко 5.000,00 динара месечно (до 12.000,00 динара).

Нису основани ни ревизијски наводи којима се побија одлука о начину одржавања личних односа мал. деце са родитељем са којим не живе.

Супротно наводима ревизије нижестепени судови су правилном применом одредбе члана 61. став 1. ПЗ (дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи) регулисали одржавање личних односа малолетне деце са мајком. Евидентно је да су се судови имајући у виду извештај Центра за социјални рад ... прибављеног у смислу члана 270. ПЗ, руководили најбољим интересом малолетне деце у смислу одредбе члана 266. став 1. истог закона (у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета) поштујући право детета које је одвојено од једног или оба

родитеља на одржавање личних односа и непосредних контаката са оба родитеља на сталној основи у смислу члана 9. став 3. Конвенције о праву детета.

Неосновано се у ревизији указује да одлука о начину одржавања личних односа мал. деце ГГ и ВВ и тужене није правилно утврђена у погледу начина контактирања, због обавеза које даца имају око школских и ваншколских активности. Наиме, мал. деца имају ... и ... година и могу сами да одлуче о одржавању личних односа са родитељем са којим не живе, у смислу члана 61. став 4. Породичног закона којим је прописано да дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи.

Без утицаја су наводи у ревизији којима се оспорава одлука о трошковима поступка с`обзиром да о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима суд ослучује по слободној оцени у свакој конкретној парници водећи рачуна о разлозима правичности.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић